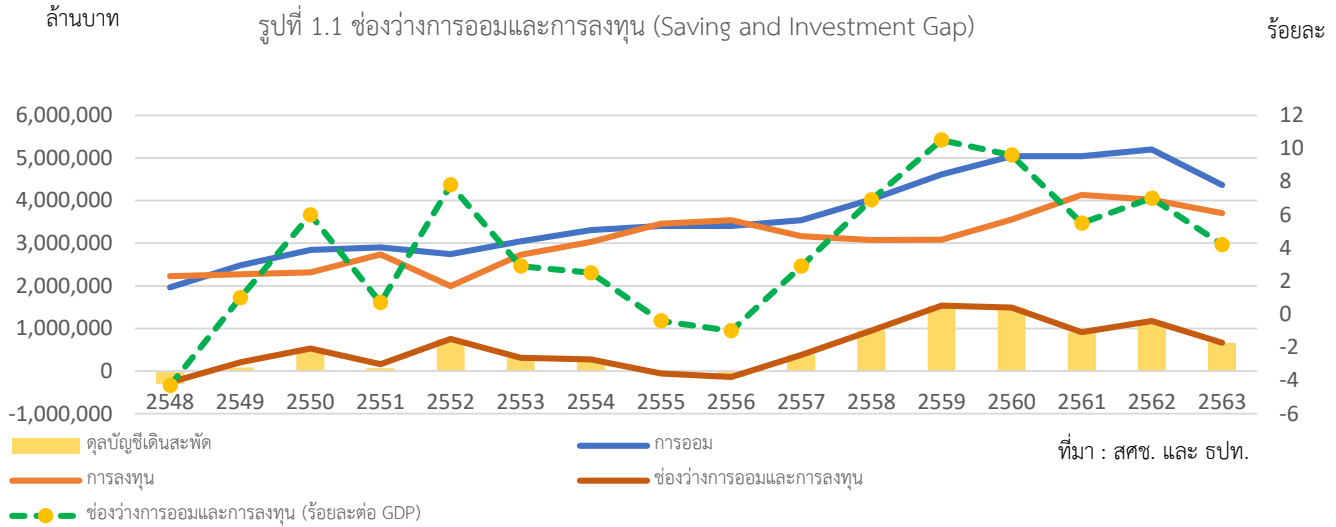

Saving & Investment Trend

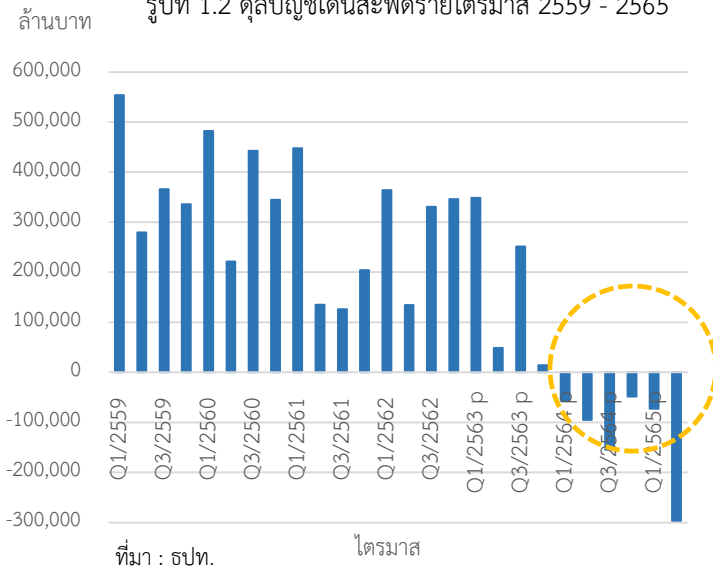
1. ช่องว่างการออมและการลงทุน

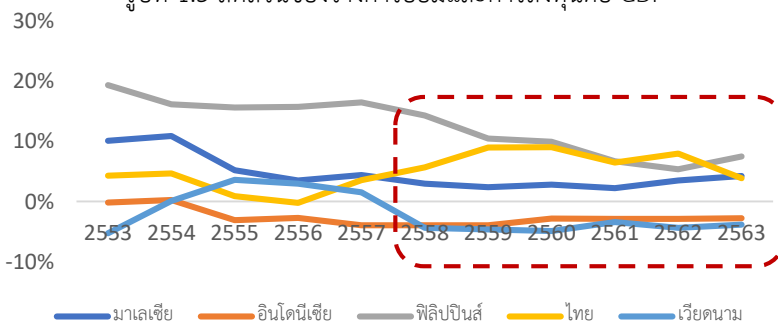
ในระหว่างปี 2548 - 2563 การออมและการลงทุนมีแนวโน้มขยายตัวขึ้น โดยช่องว่างการออมและการลงทุน (Saving and Investment Gap: S-I Gap) เกือบทุกปีจะมีค่าเป็นบวก สะท้อนให้เห็นว่าปริมาณการออมในประเทศมีมากกว่าปริมาณการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2558 - 2562 ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในรูปที่ 1.1

อย่างไรก็ดี ตัวเลขดุลบัญชีเดินสะพัดรายไตรมาสในรูปที่ 1.2 แสดงให้เห็นแนวโน้มการเกินดุลที่เริ่มลดลงในปี 2563 และเริ่มขาดดุลตั้งแต่ปี 2564 จนถึงไตรมาส 1 ของปี 2565 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปริมาณการออมเริ่มน้อยกว่าปริมาณการลงทุน หรือ S-I Gap มีค่าเป็นลบ โดยปัจจัยสำคัญเกิดจากรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศที่ลดลงในช่วง COVID-19 ซึ่งส่งผลต่อปริมาณการออมในประเทศ

รูปที่ 1.2 ดุลบัญชีเดินสะพัดรายไตรมาส 2559 - 2565

รูปที่ 1.3 สัดส่วนช่องว่างการออมและการลงทุนต่อ GDP

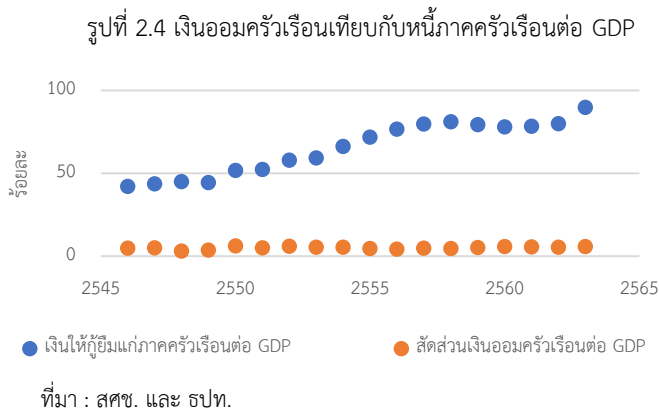

เมื่อนำ S-I Gap มาคิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP และนำมาเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น พบว่าตั้งแต่ปี 2558 - 2563 S-I Gap ของไทยมากกว่าประเทศอื่น ๆ เป็นรองเพียงฟิลิปปินส์เท่านั้น และสำหรับประเทศคู่แข่งด้านการลงทุนของไทยอย่างอินโดนีเซียและเวียดนาม S-I Gap น้อยกว่าไทยอย่างเห็นได้ชัดและมีค่าเป็นลบ สะท้อนให้เห็นว่ามีปริมาณการลงทุนมากกว่าปริมาณการออม

2. ภาพรวม

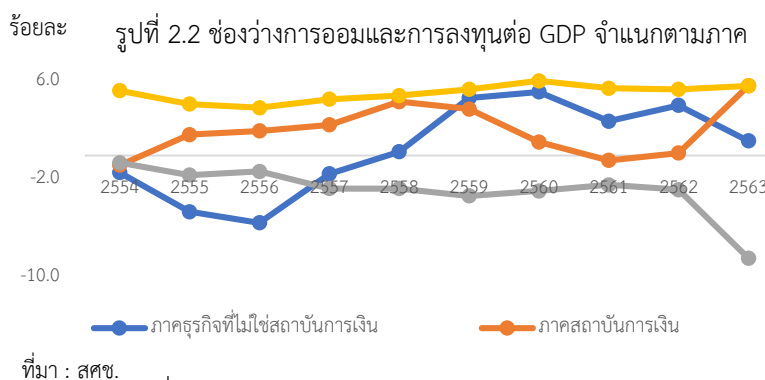
หากจำแนก S-I Gap ต่อ GDP เป็นรายภาค จะพบว่า (1) ภาคครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไรมี S-I Gap ต่อ GDP เป็นบวกค่อนข้างคงที่และสูงกว่าภาคอื่น ๆ ตั้งแต่ปี 2554 - 2563 สะท้อนว่าครัวเรือนไทยมีเงินออมมากกว่าเงินลงทุน (2) ภาคสถาบันการเงินไทยมี S-I Gap ในภาพรวมเป็นบวก และในปี 2563 ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมี COVID-19 S-I Gap เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากร้อยละ 0.2 เป็นร้อยละ 5.7 ต่อ GDP (3) ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินมีการลงทุนมากกว่าการออม (S-I Gap เป็นลบ) ในระหว่างปี 2554 - 2558 หลังจากนั้น S-I Gap มีค่าเป็นบวกจนถึงปี 2563 โดยมีค่าสูงสุดที่ร้อยละ 5.2 ต่อ GDP ในปี 2560 สะท้อนให้เห็นว่า ภาคธุรกิจมีการลงทุนน้อยกว่าการออม และ (4) ภาครัฐบาลมี S-I Gap ติดลบตลอดช่วงปี 2554 - 2563 โดย S-I Gap ลดลงอย่างชัดเจนในปี 2563 ซึ่งเป็นปีที่รัฐเริ่มรับมือการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากร้อยละ -2.8 เป็นร้อยละ -8.4 ต่อ GDP สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายการคลังภาคสาธารณะขาดดุลอย่างต่อเนื่อง

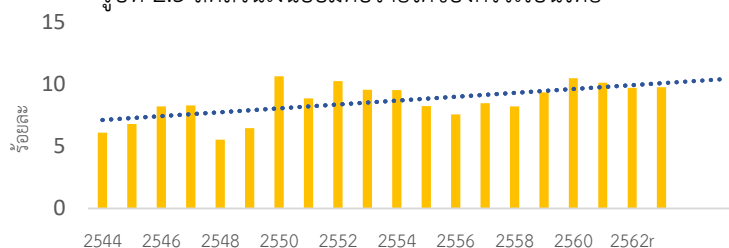
Saving & Investment Trend

การออมในประเทศโดยรวมในปี 2554 - 2563 มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.20 ต่อปี ในปี 2563 ซึ่งมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 ระดับเงินออมรวมลดลงร้อยละ 16.0 จากปีก่อนหน้า โดยการออมของภาครัฐบาลลดลงจนติดลบ โดยลดลงร้อยละ 614.6 และการออมภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินลดลงร้อยละ 11.9 อย่างไรก็ตาม การออมภาคสถาบันการเงินขยายตัวร้อยละ 164.6 และการออมภาคครัวเรือนขยายตัวร้อยละ 1.0

ทั้งนี้ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อเงินออมรวมในประเทศมากที่สุด คือ การออมภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนสูงสุด รองลงมา คือ การออมภาคครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไร การออมภาคสถาบันการเงิน และการออมภาครัฐบาล ตามลำดับ

รูปที่ 2.3 สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทย

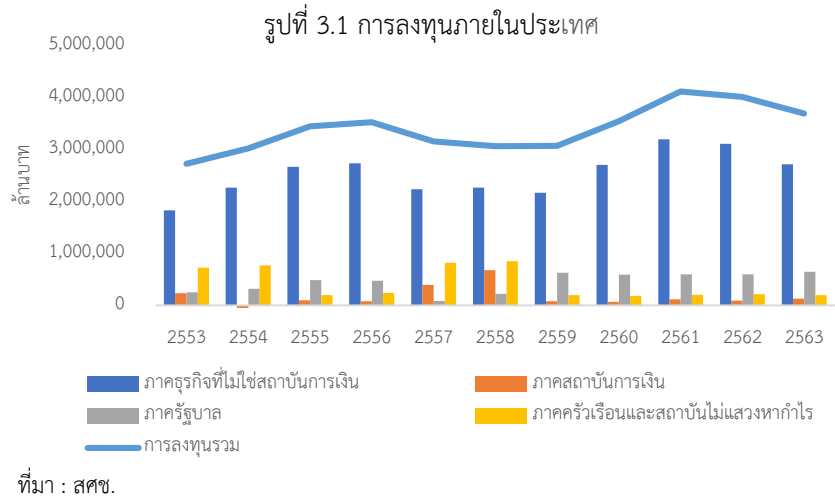
ที่มา : สศช.

หากพิจารณาเฉพาะการออมภาคครัวเรือนจะพบว่าในช่วง 20 ปี (2544 - 2563) สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 6.11 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 9.79 ในปี 2563 หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.17 ต่อปี แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมครัวเรือนไทยมีแนวโน้มออมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นค่อยเป็นค่อยไป เมื่อคิดเป็นสัดส่วนของรายได้ ดังนั้น จึงควรมีมาตรการส่งเสริมการออมของครัวเรือนมากขึ้น

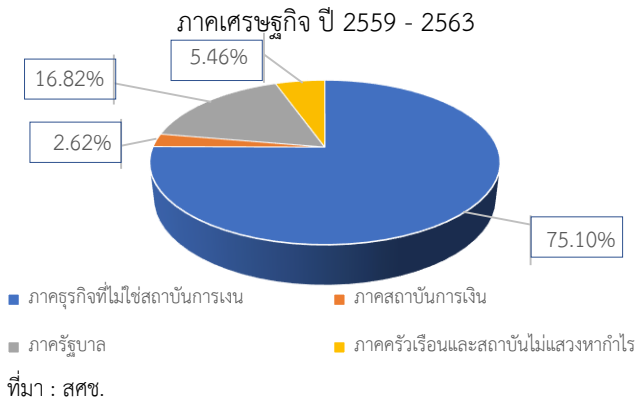
เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนเงินออมครัวเรือนต่อ GDP และหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP ในช่วงปี 2546 - 2563 พบว่า เงินออมครัวเรือนต่อ GDP ของไทยมีแนวโน้มคงที่ โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 3.24 - 6.18 ในขณะที่หนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 42.1 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 89.2 ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.58 ต่อปี แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนไทยมีหนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อในระบบเศรษฐกิจ

3. ภาวะการลงทุน

การลงทุนในประเทศไทยโดยรวมในปี 2553 - 2563 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.23 ต่อปี ในปี 2560 - 2561 มีการขยายตัวอย่างชัดเจน ที่ร้อยละ 15.4 และ 16.2 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยหลักมาจากการลงทุนของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการลงทุนประเภทนี้มีสัดส่วนที่สูงที่สุดของการลงทุนรวม อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2561 - 2563 การลงทุนในประเทศไทยโดยรวมมีทิศทางลดลง โดยลดลงร้อยละ 2.6 และ 7.9 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยหลักยังคงมาจากภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินซึ่งมีสัดส่วนที่สูงที่สุด

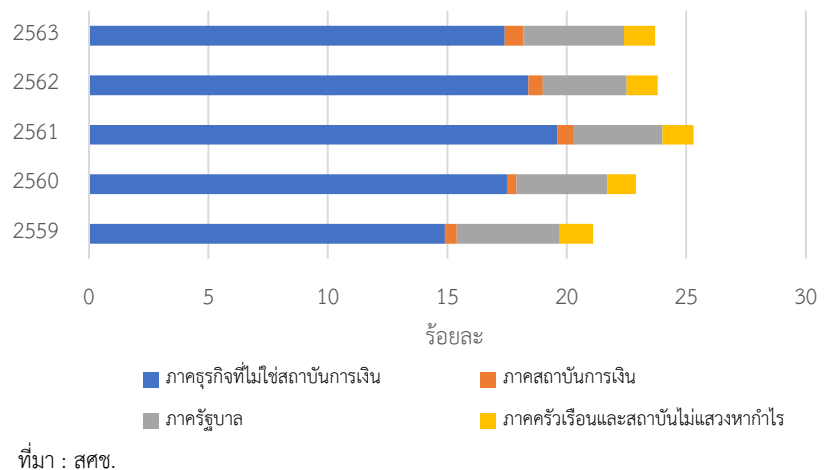
รูปที่ 3.2 ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการลงทุนจำแนกตาม

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของการลงทุนตามภาคเศรษฐกิจ จะพบว่า ในระหว่างปี 2559 - 2563 การลงทุนของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินมีสัดส่วนเฉลี่ยสูงสุดที่ร้อยละ 75.10 ของการลงทุนรวม รองลงมาคือ ภาครัฐบาล (ร้อยละ 16.82) ภาคครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไร (ร้อยละ 5.46) และภาคสถาบันการเงิน (ร้อยละ 2.62) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากสัดส่วนการลงทุนในแต่ละภาคเศรษฐกิจเทียบกับ GDP ระหว่างปี 2559 - 2563 พบว่า ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน มีสัดส่วนการลงทุนเทียบกับ GDP มากที่สุด (ร้อยละ 14.9 - 19.6) รองลงมาคือ ภาครัฐบาล (ร้อยละ 3.5 - 4.3) ภาคครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไร (ร้อยละ 1.2 - 1.4) และภาคสถาบันการเงิน (ร้อยละ 0.4 - 0.8) ตามลำดับ โดยสัดส่วนการลงทุนเทียบกับ GDP ของทั้ง 4 ภาคเศรษฐกิจไม่ได้มีแนวโน้มชัดเจนในช่วงเวลาดังกล่าว

รูปที่ 3.3 สัดส่วนการลงทุนในแต่ละภาคเศรษฐกิจเทียบกับ GDP ปี 2559 - 2563

ทั้งนี้ การลงทุนดังกล่าวอยู่ในรูปของการลงทุนทั้งในด้านการก่อสร้างและด้านเครื่องมือเครื่องจักร การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การลงทุนในหุ้นทุน ตราสารหนี้ การให้กู้ยืม เป็นต้น